คู่มือ
การใช้ทางข้ามถนนปลอดภัย สำหรับ

คนเดินเท้า และ ผู้ขับขี่

โครงการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำและการใช้ทางข้ามถนนปลอดภัย
เพื่อยกระดับความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

TDRI THAILAND DEVELOPMENT RESEARCH INSTITUTE

สารบัญ หน้า

บทนำ **4**

ความสำคัญของทางข้ามถนนปลอดภัย **7**

ปัญหาทางข้ามในประเทศไทยและอุบัติเหตุของคนเดินเท้า **11**

ปัญหาของทางข้ามในประเทศไทยที่พบบ่อย 12

สถิติการเกิดอุบัติเหตุของคนเดินเท้าในประเทศไทย 13

สิ่งที่คนเดินเท้าและผู้ขับขี่ต้องรู้ร่วมกัน **17**

ประเภทของทางข้าม 18

ทางข้ามถนนที่ดีสังเกตอย่างไร? 19

ทำไมทางข้ามแต่ละที่จึงมีรูปแบบต่างกัน? 20

เครื่องหมายจราจร 21

สัญญาณ 23

อุปกรณ์และองค์ประกอบเพื่อทางข้ามปลอดภัย 30

แนวปฏิบัติการใช้ทางข้ามปลอดภัยของผู้ขับขี่และคนเดินเท้า **33**

4 แนวปฏิบัติเมื่อข้ามทางข้าม (STOP LOOK LISTEN THINK) 34

ข้อควรรู้เพิ่มเติมในการใช้ทางข้าม 36

หน้า

4 แนวปฏิบัติสำหรับผู้ขับขี่เพื่อคาดการณ์คนข้ามถนนให้แม่นยำ 42

ข้อควรรู้เพิ่มเติมเมื่อขับรถผ่านทางข้าม 44

ความเร็วและระยะมองเห็น 46

ข้อควรปฏิบัติของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ผ่านทางข้าม 48

พฤติกรรมเสี่ยงไม่ควรทำของคนเดินเท้าและผู้ขับขี่ 51

ทำอย่างไรเมื่อเกิดอุบัติเหตุ 57

สิทธิและหน้าที่คนเดินเท้าและผู้ขับขี่ 63

แบบทดสอบระดับความเข้าใจของผู้ขับขี่และคนเดินเท้า 69

บทนำ

คู่มือนี้ จัดทำภายใต้โครงการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำทางข้ามถนนปลอดภัยเพื่อยกระดับความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน โดยสำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก (สนภ.) กรมการขนส่งทางบก ร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ภายใต้งบประมาณของกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (กปถ.)

สำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก (สนภ.) กรมการขนส่งทางบก มีอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2552 ใน (1) การศึกษา พัฒนา และวางแผนระบบการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนและส่งเสริมสวัสดิภาพการขนส่งทางบก (2) การกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ การกำกับดูแล และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการด้านใบอนุญาตขับรถและผู้ประจำรถ และ (3) การกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ การกำกับดูแล และให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียนการขนส่งของกรมการขนส่งทางบก และโรงเรียนสอนขับรถที่กรมการขนส่งทางบกรับรอง ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญให้สำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบกดำเนินการในการร่วมขับเคลื่อนความปลอดภัยของผู้ใช้ทางข้ามถนน ทั้งในส่วนของคนเดินเท้าและผู้ขับขี่ อันเป็นอุบัติเหตุทางถนนในประเทศไทยที่ควรดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

คู่มือการใช้ทางข้ามถนนปลอดภัย สำหรับคนเดินเท้าและผู้ขับขี่ฉบับนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้ทางข้ามและการขับขี่ผ่านทางข้ามที่ปลอดภัย ผ่านการรวบรวมและนำเสนอข้อมูลสำคัญที่ คนเดินเท้า ผู้ใช้ทางข้าม และผู้ขับขี่ ควรรู้ อาทิ ความสำคัญและลักษณะของทางข้ามถนนที่ดี เครื่องหมายจราจรที่ผู้ใช้รถใช้ถนนควรทราบ สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ใช้ทางข้ามและผู้ขับขี่ รวมถึงแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในการใช้ทางข้าม ทั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงภัย คู่มือฉบับนี้ จึงมุ่งหวังให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปทั้งคนเดินเท้า ผู้ใช้ทางข้าม และผู้ขับขี่ ตระหนักถึงความสำคัญและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการใช้ทางข้ามและการขับขี่ผ่านทางข้ามอย่างปลอดภัย

1 ความสำคัญของทางข้ามถนนปลอดภัย

ทางข้ามปลอดภัย หมายถึง ทางข้ามถนนที่สร้างความปลอดภัยให้กับทั้งผู้ใช้ทางข้ามและผู้ขับขี่ ติดตั้งในบริเวณพื้นที่ ที่มีความต้องการข้ามถนนและมีอุปกรณ์ประกอบทางข้ามที่ครบถ้วน เหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่รองรับการใช้งานของคนทุกกลุ่มทั้ง เด็ก คนชรา ผู้พิการ ซึ่งการใช้ทางข้ามระดับพื้นผิวจราจรให้ความสะดวกกว่าการใช้สะพานลอย

ทางข้ามที่เห็นได้ชัดเจน ลดอุบัติเหตุรถชนคนเดินเท้าได้กว่า 40%

สัญญาณไฟจราจร ควบคุมคนเดินเท้าบริเวณทางแยก ลดอุบัติเหตุรถชนคนเดินเท้าได้กว่า 42%

ป้ายตำแหน่งทางข้าม ช่วยเตือนผู้ขับให้หยุดหรือชะลอรถ บริเวณทางข้ามลดอุบัติเหตุได้กว่า 25%

การข้ามถนนบริเวณทางข้าม ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุได้ เมื่อเทียบกับการข้ามนอกบริเวณทางข้าม อีกทั้งยังช่วยอำนวยความสะดวกในการข้ามถนน ข้ามได้อุ่นใจ เพราะมีกฎหมายคุ้มครอง และมีมาตรการรวมทั้งการออกแบบต่าง ๆ มารองรับให้ปลอดภัย

ที่มา: FHWA, Crosswalk Visibility Enhancements, https://highways.dot.gov/safety/proven-safety-countermeasures/crosswalk-visibility-enhancements#psc-footnote

ถ. สุขุมวิท
Sukhumvit Rd.

TAXI
ฮห 5085
8กก 5608

2 ปัญหาทางข้าม ในประเทศไทย และอุบัติเหตุ ของคนเดินเท้า

ทางข้ามถนนที่ดี หมายถึง ทางข้ามถนนที่สร้างความปลอดภัยให้กับทั้งผู้ใช้ทางข้ามและผู้ขับขี่ ติดตั้งในบริเวณพื้นที่ ที่มีความต้องการข้ามถนนและมีอุปกรณ์ประกอบทางข้ามที่ครบถ้วน เหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่รองรับการใช้งานของคนทุกกลุ่มทั้ง เด็ก คนชรา ผู้พิการ ซึ่งการใช้ทางข้ามระดับพื้นผิวจราจรให้ความสะดวกกว่าการใช้สะพานลอย

ปัญหาของทางข้ามในประเทศไทยที่พบบ่อย

เส้นเครื่องหมายจราจรบริเวณทางข้ามไม่ชัดเจน

มาตรฐานการออกแบบและการบำรุงรักษาทางข้าม ไม่ครอบคลุมทุกประเด็นความปลอดภัย

คนข้ามข้ามโดยไม่รอสัญญาณไฟ

ไม่มีการออกแบบที่เอื้ออำนวยให้กับผู้ใช้ทางข้าม เช่น ทางลาดเกาะพักคนข้าม

ตำแหน่งปุ่มกดสัญญาณไฟสำหรับคนข้ามไม่เอื้อผู้ใช้ล้อเลื่อนและขาดสัญญาณเสียงเตือน

รถขับผ่านด้วยความเร็วฝ่าฝืนกฎจราจร

มีสิ่งกีดขวาง/บดบังทัศนวิสัยบริเวณทางข้าม

สถิติการเกิดอุบัติเหตุของคนเดินเท้าในประเทศไทย

ประเทศไทยมีคนเดินเท้าที่เสียชีวิตอยู่ประมาณ

ปีละ 350 ราย หรือเฉลี่ยเกือบวันละ 1 คน

คิดเป็นร้อยละ 2 ถึง 4 ของผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนทั้งหมด[1]

ผู้เสียชีวิตที่เป็นคนเดินเท้ากว่าร้อยละ 68 เสียชีวิตในจุดที่ไม่มีทางข้าม และกว่าร้อยละ 4 เสียชีวิตในจุดข้ามทางม้าลาย[2]

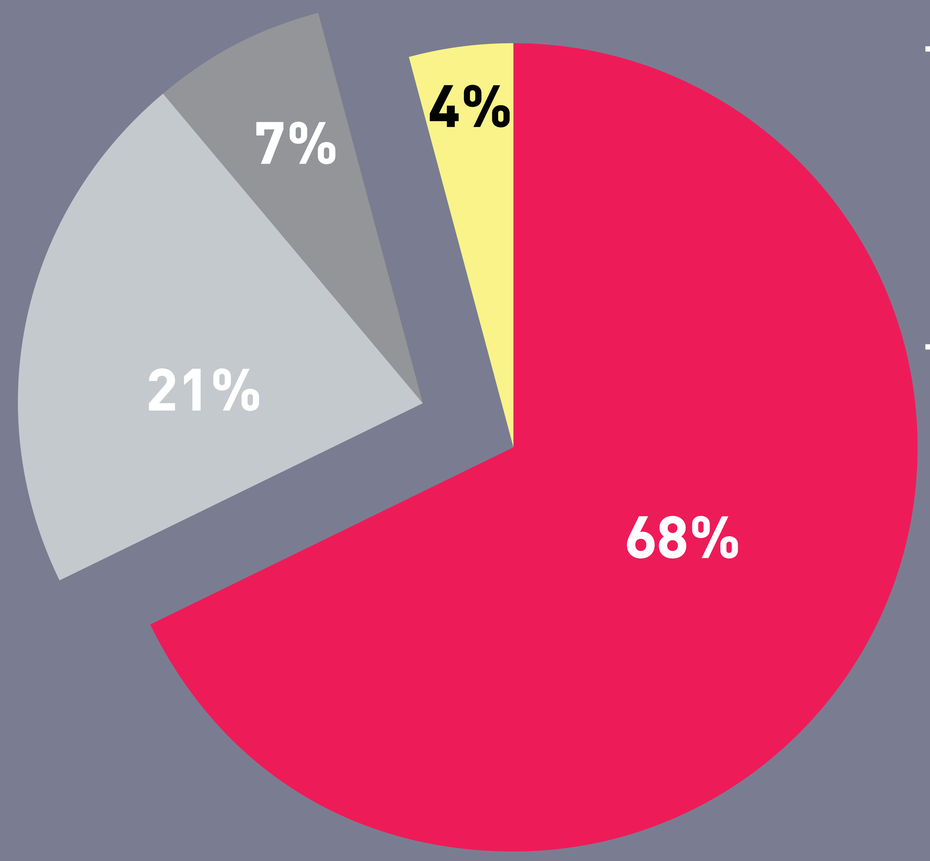

จำนวนครั้งการเกิดอุบัติเหตุคนเดินเท้า (ปี2565)

- ข้ามในจุดที่ไม่มีทางข้าม
- จุดข้ามทางข้าม
- คนเดินริมถนน
- รถชนคนในจุดที่ไม่ใช่ถนน

อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดที่ไหน

91%	**เกิดบนทางตรง**
58%	**ไม่มีเกาะกลางถนน**
46%	**ไม่มีแสงสว่างเพียงพอ**
40%	**เกิดบนถนน 2 ช่องจราจร**

ที่มา: ระบบ e-Claim บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด

คนเดินเท้าที่บาดเจ็บจากการถูกรถชนมากกว่าครึ่งหนึ่ง เกิดจากการถูกรถจักรยานยนต์ชน ในขณะที่คนเดินเท้ากว่า 60% เสียชีวิตจากการถูกรถปิกอัพ และรถยนต์นั่งหรือรถเก๋งชนในสัดส่วนที่เท่าๆ กัน

คนเดินเท้าที่ถูกรถชนกว่า 70% มีสาเหตุจาก "การขับรถเร็วเกินอัตรากำหนด"[3] เพื่อลดความสูญเสีย ผู้ขับขี่ควรลดความเร็ว ไม่เกิน 30 กม./ชม จึงจะสามารถหยุดรถให้ได้ทัน

[1]ระบบบูรณาการข้อมูลการตายจากอุบัติเหตุทางถนน (3 ฐาน)
[2]ระบบ e-claim บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด
[3]ข้อมูลอุบัติเหตุบนโครงข่ายถนนของกระทรวงคมนาคม

มูลค่าความสูญเสียที่เกิดขึ้น

มูลค่าความสูญเสียจากการเสียชีวิตของคนเดินเท้าเฉลี่ยปีละกว่า 2 พันล้านบาท[6] ทั้งนี้ ยังไม่รวมกรณีที่ไม่เสียชีวิต ทั้งพิการ บาดเจ็บสาหัส และบาดเจ็บเล็กน้อย ซึ่งสร้างความสูญเสียเช่นกัน นอกจากความสูญเสียทางเศรษฐกิจแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อจิตใจ ทั้งตัวผู้ประสบเหตุและครอบครัว

[6]มูลค่าความสูญเสียจากการเสียชีวิตอยู่ที่ 6.6 ล้านบาทต่อราย (TDRI 2562)

grab

3

สิ่งที่คนเดินเท้า และผู้ขับขี่ ต้องรู้ร่วมกัน

ประเภทของทางข้าม

ทางข้ามโดยทั่วไปมี 2 ประเภท

1. ทางข้ามบนผิวทาง (At-grade pedestrian crossing) หรือทางข้ามม้าลาย

ตั้งอยู่บริเวณช่วงถนน (Midblock) หรือบริเวณทางแยก (Intersection) ซึ่งส่วนใหญ่แบ่งเป็นสองรูปแบบหลัก คือ

(1) ทางข้ามระดับผิวทางแบบไม่มีสัญญาณไฟจราจร และ

(2) ทางข้ามระดับผิวทางแบบมีสัญญาณไฟจราจร

2. ทางข้ามต่างระดับ (Grade separated pedestrian crossing)

เช่น ทางข้ามต่างระดับแบบยกข้ามหรือสะพานลอยคนข้าม (Pedestrian overpass) ทางลอดคนข้าม (Pedestrian underpass)

คู่มือเล่มนี้เน้นกล่าวถึงแนวทางการใช้ทางข้ามบนผิวทาง (At-grade pedestrian crossing) หรือทางม้าลายเท่านั้น เนื่องจากในแต่ละปีประเทศไทยเกิดความสูญเสียต่อประชาชนและทรัพย์สินเป็นจำนวนมากจากทางข้ามที่ไม่ปลอดภัย รวมถึงพฤติกรรมการใช้ถนนของคนเดินเท้าและผู้ขับขี่ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร

ทางข้ามถนนที่ดีสังเกตอย่างไร?

สำหรับถนนที่มีปริมาณจราจรและปริมาณความต้องการข้ามถนนหนาแน่น หรือ มีจำนวนช่องจราจร 4 ช่องจราจรรวมสองทิศทาง ทางข้ามถนนจำเป็นต้องมีองค์ประกอบดังนี้

A ทางม้าลาย ชัดเจนสังเกตเห็นได้ง่ายและใช้สีที่สะท้อนแสงไฟได้ในเวลากลางคืน

B สัญญาณไฟจราจรควบคุมคนเดินเท้า ปุ่มกดคนข้ามถนน ต้องมีสัญญาณเตือนทั้งในรูปแบบของปุ่มสั่นและเสียงเตือนให้ข้ามถนน

C ป้ายระบุตำแหน่งทางข้ามแบบแขวนชนิดไฟกระพริบ ชัดเจน สังเกตเห็นโดยได้ง่าย

D ป้ายเตือนคนข้ามถนนที่มีการติดตั้งในระยะก่อนถึงทางข้าม ชัดเจน สังเกตเห็นโดยได้ง่าย และต้องมีการเลือกใช้สีที่สามารถสะท้อนแสงไฟได้ในเวลากลางคืน

E เส้นเตือนก่อนถึงทางข้าม/เส้นหยุดที่ชัดเจนสังเกตเห็นได้ง่าย และต้องใช้สีที่สะท้อนแสงไฟได้ในเวลากลางคืน โดยเส้นหยุดจำเป็นต้องติดตั้งทุกทางข้ามและต้องมีระยะการติดตั้งที่ห่างจากทางข้ามที่เหมาะสม

F กล้องตรวจจับการฝ่าฝืนหรือกล้องตรวจจับคนข้ามถนน โดยกล้องตรวจจับการฝ่าฝืนมีไว้เพื่อให้ตำรวจสามารถบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืนกฎหมายจราจร และเพื่อใช้ในการคำนวณระยะเวลาของรอบสัญญาณไฟจราจรควบคุมคนเดินเท้าควบคู่กับกล้องตรวจจับคนข้ามถนน ซึ่งจะทำให้รอบของสัญญาณไฟมีความสอดคล้องกับปริมาณการจราจร

ทำไมทางข้ามแต่ละที่จึงมีรูปแบบต่างกัน?

ทางข้ามมีหลายรูปแบบแตกต่างกันที่องค์ประกอบของสิ่งที่ติดตั้ง ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

	ทางข้าม บริเวณแยกแบบดั้งเดิม (Conventional crossing)	ทางข้าม แบบยกระดับ (Raised crossing)	ทางข้าม รูปแบบแบ่งช่วง (Staggered crossing)
ตัวอย่างรูปแบบทางข้าม			
บริเวณติดตั้ง	ทางแยกหรือช่วงถนน	ทางแยกหรือช่วงถนน	ทางแยกหรือช่วงถนน
ปริมาณผู้ใช้ทางข้าม	ต่ำ-สูง	ปานกลาง-สูง	ต่ำ-ปานกลาง
ปริมาณจราจร	ต่ำ-สูง	ปานกลาง-สูง	ปานกลาง
สัญญาณไฟจราจร	มี	มี	มี/ไม่มี
เกาะพักคนข้าม	มี/ไม่มี *ขึ้นอยู่กับจำนวนช่องทางจราจรที่ติดตั้ง*	ไม่มี	มี

ป้ายตำแหน่งทางข้าม

ป้ายจราจรระบุตำแหน่งของทางข้ามระดับพื้นผิวอยู่บริเวณก่อนถึงทางข้าม

ผู้ใช้ทางข้าม

ควรสังเกตป้าย
และข้ามบริเวณทางข้าม

ผู้ขับขี่

ต้องสังเกตป้ายและชะลอความเร็ว
กรณีมีคนจะข้ามถนนต้องหยุดรถ

ป้ายเตือนคนข้ามถนน

ป้ายจราจรเตือนผู้ขับขี่ให้ระวังก่อนถึงทางข้ามโดยทั่วไปป้ายระวังคนข้ามถนน
มี 2 รูปแบบ คือ ป้ายเตือนคนข้ามถนน และ ป้ายเตือนคนข้ามถนนบริเวณโรงเรียน

ผู้ใช้ทางข้าม

เมื่อเห็นป้ายนี้ มองหาทางข้าม
บริเวณใกล้เคียง
หากต้องการจะข้าม

ผู้ขับขี่

เมื่อเห็นป้ายนี้ต้องชะลอความเร็วลง เพื่อเตรียมหยุด
เมื่อเห็นคนข้ามโดยความเร็วที่ปลอดภัยที่แนะนำ คือ
30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

ป้ายเลี้ยวซ้ายเมื่อปลอดภัย

ป้ายจราจรเพื่อระบุตำแหน่งของช่องทางจราจรบริเวณแยกที่กำหนดให้ผู้ขับขี่
สามารถเลี้ยวซ้ายเมื่อเห็นว่าปลอดภัย โดยต้องรอสัญญาณไฟจราจร

ผู้ใช้ทางข้าม

หากมีป้ายจราจรดังกล่าว
ผู้ใช้ทางข้ามจำเป็นต้องสังเกต
การจราจรโดยรอบ
ว่าปลอดภัยหรือไม่
ก่อนข้ามทางข้ามทุกครั้ง

ผู้ขับขี่

ผู้ขับขี่สามารถเลี้ยวซ้ายได้เมื่อปลอดภัยเท่านั้น
ห้ามเลี้ยวซ้ายผ่านตลอด โดยต้องชะลอความเร็วลงทุกครั้ง
และต้องรอให้คนเดินเท้าเดินข้ามทางไปก่อน แล้วจึง
รอให้รถที่เลี้ยวขวาหรือรถจากทางเอกผ่าน จึงจะ
สามารถเลี้ยวได้ โดยการหยุด ควรหยุดรถบริเวณ
เส้นหยุดหรือเส้นให้ทาง

ป้ายห้ามคนผ่าน

ห้ามคนเดินเท้าไม่ให้ผ่านบริเวณที่มีการติดตั้งป้าย โดยมักติดตั้งบริเวณถนนที่ออกแบบให้รถใช้ความเร็วสูงอย่างต่อเนื่อง เช่น ทางหลวงพิเศษ หรือบริเวณที่มีการกำหนดให้ข้ามในทางข้ามที่กำหนดไว้ หรือบริเวณที่มีอันตรายต่อคนข้ามทาง โดยต้องติดตั้งให้คนข้ามทางมองเห็นและมีข้อความเสริมและลูกศรชี้ให้ไปที่เส้นทางข้ามที่ปลอดภัย

เครื่องหมายจราจร

เส้นหยุด (Stop line) และ เส้นให้ทาง (Give-way line)

เครื่องหมายบนพื้นผิวจราจรเพื่อเตือนให้ผู้ขับขี่หยุด และให้ทางกับผู้ใช้ทางข้ามก่อนเสมอ โดยทั่วไปเส้นหยุด หรือเส้นให้ทางจะติดตั้งบริเวณก่อนถึงทางข้าม ทั้งนี้ เมื่อผู้ขับขี่สังเกตเห็นผู้ใช้ทางข้าม ควรหยุดรถบริเวณก่อนถึงเส้นหยุดหรือเส้นให้ทาง และไม่ขับขี่แทรกช่องจราจรหรือแซงบริเวณดังกล่าว เพื่อให้ผู้ใช้ทางข้ามสามารถข้ามถนนได้อย่างปลอดภัย

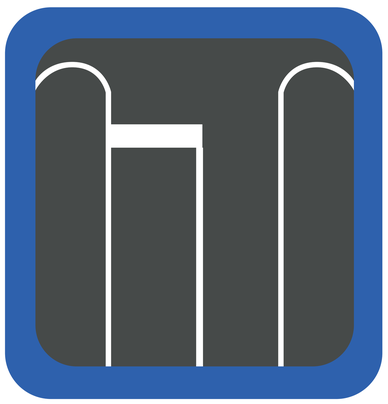

เส้นหยุด

มีสัญญาณไฟ - ขับชะลอผ่าน
ไม่มีสัญญาณไฟ - หยุดดูไฟ

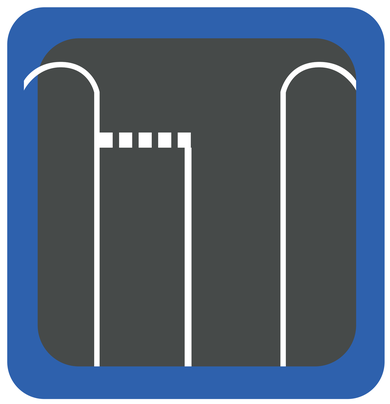

เส้นชะลอ

ขับชะลอ
และพร้อมหยุดที่เส้น
ถ้ามีรถ/คนเดินผ่าน

ป้ายให้ทาง

เครื่องหมายให้ผู้ขับขี่
ให้ทางแก่รถหรือคนเดินเท้า
บนทางขวางข้างหน้า (ทางเอก)
ผ่านไปก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัย
และไม่เป็นการกีดขวาง
การจราจรที่บริเวณทางแยกนั้น
แล้วจึงเคลื่อนรถต่อไปได้*

เครื่องหมาย "ให้ทาง" บนผิวถนน

เมื่อเห็นเครื่องหมาย
ให้ผู้ขับขี่
ชะลอความเร็วรถลง
และให้รถและคน
ที่ขวางหน้าไปก่อน

*ข้อ 4 (2) กฎกระทรวงกำหนดการจัดทำ ปัก ติดตั้งป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร หรือสัญญาณจราจร สำหรับการจราจรบนทางหลวง พ.ศ. 2563

สัญญาณไฟจราจรควบคุมการใช้ทาง และสัญญาณไฟจราจรสำหรับรถ

เป็นสัญญาณไฟจราจรควบคุมการขับขี่ของรถ โดยในกรณีที่มีผู้ใช้ทางข้ามกดปุ่มสัญญาณไฟจะมีการกำหนดรอบสัญญาณไฟจราจรควบคุมให้รถหยุด เพื่อให้ผู้ใช้ทางข้ามเดินข้ามได้ โดยผู้ขับขี่ต้องสังเกตสัญญาณไฟต่อไปนี้

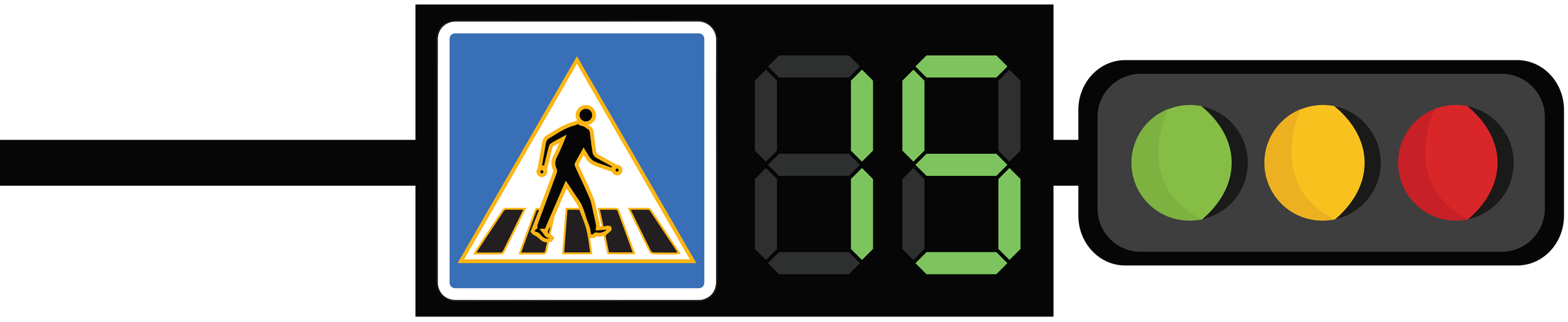

สัญญาณไฟสีเขียว

ให้เคลื่อนรถได้ตามปกติ แต่ต้องชะลอความเร็วลง และสังเกตผู้ใช้ทางข้าม โดยรอบทางข้าม

สัญญาณไฟเหลือง หรือสีเขียวกะพริบ

ให้ชะลอความเร็วลง โดยความเร็วที่ปลอดภัยที่สามารถหยุดรถได้ทัน คือ 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง และเว้นระยะห่างจากรถคันข้างหน้า เพื่อเตรียมตัวหยุดรถ

สัญญาณไฟสีแดง

ให้ผู้ขับขี่หยุดรถก่อนเส้นหยุดทุกครั้ง โดยไม่จอดทับทางข้าม เพื่อให้ผู้ใช้ทางข้าม เดินข้ามถนนได้ ทั้งนี้ ผู้ขับขี่ไม่ควรเคลื่อนรถจนกว่าสัญญาณไฟจราจรเป็นสีเขียว แม้ว่า บริเวณโดยรอบจะไม่มีผู้ใช้ทางข้ามแล้วก็ตาม

กรณีขับผ่านทางข้าม ที่ไม่มีสัญญาณไฟจราจร

ชะลอความเร็วรถ เมื่อเห็นป้ายเตือนทางข้าม
หรือทางข้ามหากมีผู้ใช้ทางข้ามให้หยุดรถ
ก่อนถึงเส้นหยุด รอจนแน่ใจว่า
คนข้ามถนนทั้งหมดแล้วจึงเคลื่อนรถ

กรณีขับผ่านทางข้าม ที่มีสัญญาณไฟจราจร

ชะลอรถเมื่อเห็นป้ายเตือนทางข้าม
หากสัญญาณไฟจราจรสำหรับรถเป็นสีแดง
ให้หยุดรถทุกกรณี แม้ว่าจะไม่มีคนข้ามก็ตาม
รอจนแน่ใจว่าคนข้ามถนนทั้งหมดแล้วจึงเคลื่อนรถ

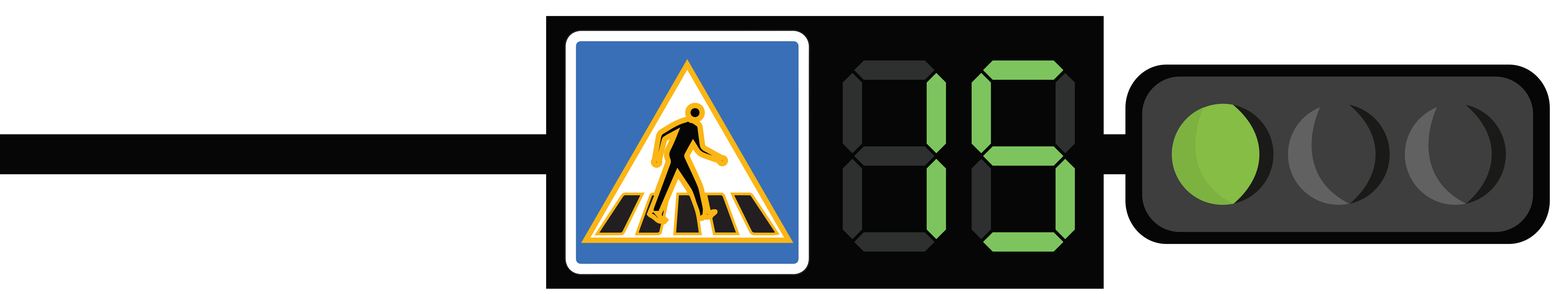

หากคนข้ามข้ามมาแล้ว
แม้สัญญาณไฟควบคุมรถ
เป็นสีเขียวให้หยุดทันที

ขอบขยายทาง (Kerb extensions)

เป็นขอบถนนที่ถูกขยายยื่นจากทางเท้า เพื่อเพิ่มพื้นที่รอบข้างถนนและเป็นการย่นช่องจราจร โดยความเร็วที่ปลอดภัยที่สามารถทำให้หยุดรถได้ทันคือ 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง และไม่ขับขี่แทรกช่องจราจรเพราะจะทำให้ระยะการมองเห็นลดลง

สัญญาณจากเจ้าพนักงานจราจร

สัญญาณมือ[8]

กรณีมีเจ้าหน้าที่ให้สัญญาณคนข้าม

ชะลอรถเมื่อเห็นทางข้ามหรือเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติตามสัญญาณมือของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด หยุดรอจนแน่ใจว่าคนข้ามถนนทั้งหมดแล้วจึงเคลื่อนรถ

ตัวอย่างรูปการให้สัญญาณมือ

A.เจ้าพนักงานจราจรยืน และเหยียดแขนซ้ายออกไปเสมอระดับไหล่

ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถมาทางด้าน
ที่เหยียดแขนข้างนั้น
ของเจ้าพนักงานจราจร
ต้องหยุดรถ

แต่ถ้าเจ้าพนักงานจราจร
พลิกฝ่ามือที่ตั้งอยู่นั้น
แล้วโบกผ่านศีรษะไปทางด้านหลัง
ให้ผู้ขับขี่ซึ่งหยุดรถอยู่นั้น
ขับรถผ่านไปได้

[8]มาตรา 24 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

B.เจ้าพนักงานจราจรยืน และเหยียดแขนข้างใดข้างหนึ่งออกไป เสมอระดับไหล่และตั้งฝ่ามือขึ้น

ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถมาทางด้านหลัง
ของเจ้าพนักงานจราจร
ต้องหยุดรถ

แต่ถ้าเจ้าพนักงานจราจร
ลดแขนข้างที่เหยียดออกไปนั้นลง
และโบกมือไปข้างหน้า
ให้ผู้ขับขี่ซึ่งหยุดรถ
อยู่ทางด้านหลัง
ขับรถผ่านไปได้

C.เจ้าพนักงานจราจรยืน และเหยียดแขนทั้งสองข้างออกไปเสมอระดับไหล่ และตั้งฝ่ามือขึ้น

ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถมาทางด้าน
ที่เหยียดแขนทั้งสองข้าง
ของเจ้าพนักงานจราจร
ต้องหยุดรถ

D.เจ้าพนักงานจราจรยืน และยกแขนขวาท่อนล่างตั้งฉากกับแขนท่อนบน และตั้งฝ่ามือขึ้น

ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถมาทางด้านหน้า
ของเจ้าพนักงานจราจรต้องหยุดรถ

แต่ถ้าเจ้าพนักงานจราจรพลิกฝ่ามือ
ที่ตั้งอยู่นั้นโบกไปด้านหลัง ให้ผู้ขับขี่
ซึ่งหยุดรถอยู่ทางด้านหน้า
ของเจ้าพนักงานจราจร
*ขับรถผ่านไปได้

E.เมื่อเจ้าพนักงานจราจรยืน และยกแขนขวาท่อนล่างตั้งฉาก กับแขนท่อนบนและตั้งฝ่ามือขึ้น ส่วนแขนซ้ายเหยียดออกไปเสมอระดับไหล่

ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถมาทางด้านหน้า
และด้านหลัง
ของเจ้าพนักงานจราจร
ต้องหยุดรถ

สัญญาณนกหวีด[9]

สัญญาณนกหวีดยาวหนึ่งครั้ง
ให้ผู้ขับขี่หยุดรถทันที

สัญญาณนกหวีด
สั้นสองครั้งติดต่อกัน
ให้ผู้ขับขี่ขับรถผ่านไปได้

รู้หรือไม่... สัญญาณมีหลายรูปแบบ แล้วสิ่งไหนสำคัญกว่ากัน?

หากทางเดินรถมีทั้งเครื่องหมายจราจร สัญญาณไฟจราจร และเจ้าพนักงานจราจร เจ้าพนักงานจราจรอาจให้สัญญาณที่แตกต่างจากสัญญาณไฟจราจรหรือเครื่องหมายจราจรได้ ผู้ขับขี่จะต้องปฏิบัติการเดินรถตามสัญญาณที่เจ้าพนักงานจราจรกำหนดให้ สัญญาณที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ **“อันดับ 1 สัญญาณจากเจ้าพนักงานจราจร”** ตามด้วย “สัญญาณไฟจราจร” และ “เครื่องหมายจราจร”

[9]มาตรา 25 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

อุปกรณ์และองค์ประกอบเพื่อทางข้ามปลอดภัย

สัญญาณไฟจราจรควบคุมคนข้ามถนน หรือสัญญาณไฟจราจรคนข้ามถนน

เป็นสัญญาณไฟจราจรที่ผู้ใช้ทางข้ามต้องกดปุ่มเพื่อจะข้าม หลังกดปุ่มแล้วจะมีตัวเลขกำหนดรอบเวลาให้รถหยุดและคนข้ามถนน ด้านผู้ใช้ทางข้ามจำเป็นต้องสังเกตสัญญาณไฟดังนี้

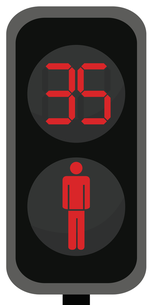

สัญญาณไฟสีแดง

หยุดรอบริเวณทางเท้า หรือเกาะพักคนข้าม

สัญญาณไฟสีเขียว

ข้ามถนนตรงทางข้ามภายในระยะเวลารอบสัญญาณไฟเขียว โดยก่อนข้ามต้องสังเกตโดยรอบว่าปลอดภัย

สัญญาณไฟสีเขียวกระพริบ

คนที่ยังไม่ได้ข้ามถนนหยุดรอบนทางเท้า หรือ เกาะพักคนข้าม แต่ถ้ากำลังข้ามให้ข้ามอย่างรวดเร็ว

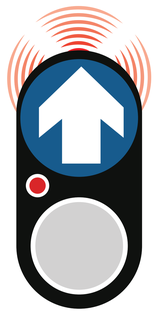

สัญญาณสำหรับผู้พิการทางสายตา

เมื่อกดปุ่มสัญญาณไฟแล้วปุ่มจะสั่นเพื่อแจ้งเตือนเป็นสัญญาณให้สามารถข้ามได้

เกาะพักคนข้าม (Pedestrian refuge islands)

เป็นพื้นที่กึ่งกลางของถนนระหว่างช่องจราจรที่มีทางข้าม ผู้ใช้ทางข้ามสามารถพักรอเพื่อข้ามถนน ทั้งนี้ ผู้ใช้ทางข้ามต้องใช้ความระมัดระวังในการสังเกตการจราจรโดยรอบและสิ่งบดบังว่าปลอดภัยก่อนข้ามทุกครั้ง

ไฟส่องสว่างบริเวณทางข้าม

ไฟส่องแสงสว่างบริเวณทางข้าม เพื่อให้ผู้ขับขี่สามารถสังเกตเห็นผู้ใช้ทางข้าม โดยทั่วไปจะมีการติดตั้งทั้งบริเวณทางข้ามและบริเวณเกาะพักคนข้าม แต่หากไม่มี ผู้ใช้ทางข้ามควรหลีกเลี่ยงการใช้ทางข้ามดังกล่าวในช่วงเวลากลางคืน

ทางเดินลาด (Kerb ramp)

ทางลาดที่เชื่อมต่อกับทางเท้าและทางข้าม หรือเชื่อมต่อกับทางข้ามและเกาะพักคนข้าม ช่วยให้ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ที่ต้องใช้ล้อเลื่อน (Wheelchair) รวมถึงรถจักรยานสามารถข้ามทางข้ามได้อย่างสะดวก ทั้งนี้ หากบริเวณทางข้ามไม่มีทางเดินลาดให้หลีกเลี่ยงการใช้งานทางข้ามดังกล่าว โดยเฉพาะผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ที่ใช้ล้อเลื่อนโดยที่ไม่มีคนคอยดูแลในขณะข้ามถนน

4 แนวปฏิบัติการใช้ทางข้ามปลอดภัยของผู้ขับขี่และคนเดินเท้า

4 แนวปฏิบัติ เมื่อข้าม ทางข้ามทุกครั้ง

"STOP LOOK LISTEN THINK"

หยุด (Stop)

หยุดก่อนข้าม ยืนห่างหนึ่งก้าวจากขอบถนน
ยืนให้รถเห็นคน คนเห็นรถ

มอง (Look)

มองให้ทั่ว ขวา-ซ้าย ส่งสายตาหรือยกมือส่งสัญญาณ
ให้รถหยุด ดูสัญญาณไฟจราจร ดูรถที่ขับมา
ทั้งรถขนาดใหญ่และรถจักรยานยนต์

ก่อนข้าม "หยุด มอง ฟัง คิด"

ฟัง (Listen)

ฟังให้แน่ใจ ไม่มีรถที่กำลังขับมาใกล้
ระวังด้วยการฟังเสียงการจราจร
และทิศทางของเสียงว่ารถมาทางไหน

คิด (Think)

คิดย้ำ ๆ ทำซ้ำให้แน่ใจว่าถนนปลอดภัยพร้อมข้าม
เมื่อพร้อมข้าม เดินข้ามเป็นเส้นตรง
ในบริเวณทางข้ามด้วยความรวดเร็ว

"ขณะข้าม มอง ฟัง คิด ขณะข้ามตลอดเวลา"

ข้อควรรู้เพิ่มเติมในการใช้ทางข้าม

กรณี: ไม่มีสัญญาณไฟจราจร ควรเลี่ยงการข้ามในจุดที่ทางข้ามไม่ชัดเจน

1. หยุดรอจุดที่เห็นรถ และรถเห็นผู้ใช้ทางข้าม ได้ชัดเจน
2. มองรถขวา-ซ้าย ว่ารถหยุด
3. ฟังให้แน่ใจ ไม่มีรถขับมาใกล้
4. ข้ามด้วยความรวดเร็ว แต่ไม่วิ่ง และยกมือขวา ส่งสัญญาณค้างไว้

กรณี: มีสัญญาณไฟจราจรคนข้าม

1. หยุดรอจุดที่เห็นรถและรถเห็นผู้ใช้ทางข้ามได้ชัดเจน
2. กดปุ่มสัญญาณไฟและหยุดรอ
3. มองสัญญาณ
   มองไฟจราจรคนข้าม สีเขียว:เตรียมข้าม
4. มองรถขวา-ซ้าย ว่ารถหยุดและยกมือขวาส่งสัญญาณค้างไว้
5. ฟังให้แน่ใจไม่มีรถขับมาใกล้
6. ข้ามด้วยความรวดเร็วแต่ไม่วิ่ง

กรณี: มีสัญญาณไฟจราจรสำหรับรถ แต่ไม่มีสำหรับคนข้าม

1 หยุดรอจุดที่เห็นรถและรถเห็นคนข้ามได้ชัดเจน

หยุดรอ เมื่อเห็นสัญญาณไฟจราจรรถเป็นสีเขียว

2 มองสัญญาณ

เมื่อไฟจราจรของรถเป็น สีเหลือง: เตรียมข้าม สีแดง: เตรียมข้าม

3 มองรถขวา-ซ้ายว่ารถหยุดและยกมือขวาส่งสัญญาณค้างไว้

4 ข้ามด้วยความรวดเร็วแต่ไม่วิ่ง

ต้องถึงอีกฝั่งก่อนไฟจราจรของรถเป็นสีเขียว

กรณี: มีเจ้าหน้าที่จราจรให้สัญญาณ

1. หยุดรอจุดที่เห็นรถ และรถเห็นผู้ใช้ทางข้าม ได้ชัดเจน
2. มอง สัญญาณ
3. ฟังให้แน่ใจ ไม่มีรถขับมาใกล้
4. ข้ามด้วยความรวดเร็ว แต่ไม่วิ่ง หากไม่แน่ใจให้ยกมือ ส่งสัญญาณให้ผู้ขับขี่

หยุดรอสัญญาณ จากเจ้าหน้าที่

มองสัญญาณ จากเจ้าหน้าที่ ว่าพร้อมให้ข้าม

สำหรับผู้พิการและผู้ใช้วีลแชร์

ควรมีคนช่วยในขณะข้าม โดยข้ามในบริเวณที่ไม่โดนบดบังทัศนวิสัย มีไฟส่องสว่างเพียงพอ และหลีกเลี่ยงการใช้ทางข้ามที่ไม่มีสัญญาณไฟจราจรคนข้าม

กรณีข้ามถนนหลายช่องจราจร

อาจมีรถขับมาในช่องจราจรที่คุณยังข้ามไม่ถึง โดยเฉพาะช่องจราจรด้านขวาสุด หากมีผู้ขับรถด้วยความเร็ว จะทำให้ทัศนวิสัยไม่ดี จึงต้องเดินข้ามแต่ละช่องจราจรอย่างระมัดระวัง มองขวาและมองซ้ายทุกช่องจราจรที่ข้ามผ่าน จนกระทั่งเดินถึงอีกฝั่ง ควรระวังรถจักรยานยนต์เป็นพิเศษ เนื่องจากมักใช้ความเร็วสูงและยากต่อการสังเกตเห็น

กรณีข้ามถนนที่มีกระแสจราจรสวนทาง

ต้องเพิ่มความระวังในการ “มองขวา มองซ้าย” ทั้งก่อนและขณะข้ามทาง เมื่อข้ามถึงเลนสวน ให้สลับเป็น “มองซ้าย มองขวา” จนกระทั่งข้ามถึงอีกฝั่ง

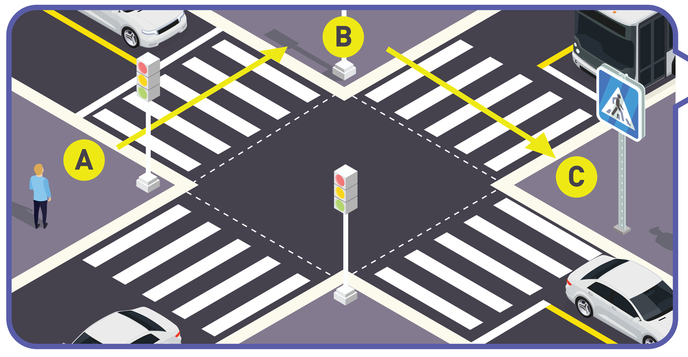

กรณีข้ามถนนบริเวณทางแยก

ไม่ข้ามตัดถนนเป็นเส้นทแยงมุม แต่ข้ามถนนจากแต่ละฝั่ง จนกระทั่งถึงจุดหมาย โดยต้อง “หยุด มอง ฟัง คิด” ตลอด

กรณีข้ามถนนที่มีเกาะกลางข้าม หรือเกาะพักคนข้าม

ผู้ใช้ทางข้ามสามารถพักรอเพื่อข้ามถนนบริเวณดังกล่าวได้ โดยต้อง “หยุด มอง ฟัง คิด” ทุกครั้ง ระหว่างจากทางเท้าไปถึงเกาะพักคนข้าม และจากเกาะพักคนข้ามไปสู่ถนนอีกฝั่ง

กรณีข้ามบริเวณที่มีรถวิ่งด้วยความเร็วสูง

เช่น บริเวณถนนทางหลวง ต้องเลี่ยงการข้ามในจุดที่ไม่มีสัญญาณไฟ และทางข้ามไม่ชัดเจน มองขวา มองซ้าย ในระยะไกลขึ้น เพื่อความแน่ใจ ยกมือส่งสัญญาณให้ผู้ขับขี่ทราบเพื่อขอข้าม

กรณีมีสิ่งบดบังทัศนวิสัยบริเวณทางข้าม หรือบริเวณทางเลี้ยว

อาจมีความเสี่ยงเนื่องจากผู้ขับขี่มองไม่เห็น ต้องเลี่ยงการข้ามในจุดที่ไม่มีสัญญาณไฟและทางข้ามไม่ชัดเจน ยืนรอในจุดที่ไม่ถูกบดบัง และยกมือส่งสัญญาณให้ผู้ขับขี่ทราบเพื่อขอข้ามทาง

กรณีรถติดบริเวณทางข้าม

ความเสี่ยงเนื่องจากอาจมีรถที่ขับแทรกเข้ามาระหว่างรถที่จอดติดกันอยู่ จึงควรหยุดรอตรงจุดที่เห็นการจราจรชัดเจนและยกมือส่งสัญญาณให้ผู้ขับขี่ทราบเพื่อขอข้ามทาง โดยหลีกเลี่ยงการข้ามตัดหน้ารถแบบสลับฟันปลา

กรณีมีรถโดยสารหรือรถบรรทุกขนาดใหญ่ขวาง

ทำให้เกิดจุดบดบังสายตา จึงควร หยุดรอ จนกระทั่ง รถโดยสารหรือรถบรรทุกขนาดใหญ่ขับผ่านไปประมาณ 2-3 เมตร เพื่อให้รถคันข้างหลังเห็นคนข้ามได้ชัดเจน แล้วจึงมองขวา มองซ้ายให้แน่ใจ ข้ามอย่างรวดเร็ว

กรณีข้ามถนนตอนกลางคืนหรือแสงสว่างไม่เพียงพอ

ผู้ข้ามทางในตอนกลางคืนควรสวมเสื้อสีสว่าง เลี่ยงการข้ามในจุดที่ไม่มีสัญญาณไฟจราจร เปิดไฟฉายจากโทรศัพท์มือถือเพื่อส่งสัญญาณให้คนขับรถหยุดรถ เนื่องจากกว่าร้อยละ 58 ของผู้เสียชีวิตที่เป็นคนเดินเท้าเกิดเหตุขณะกลางคืนโดยไม่มีแสงสว่างทั่วถึง

4 แนวปฏิบัติสำหรับผู้ขับขี่ เพื่อคาดการณ์อุบัติเหตุคนข้ามถนนให้แม่นยำ

ตามหลัก Hazard Perception

"มอง สังเกต ชะลอ หยุด"

มอง

- ★ สิ่งแวดล้อมรอบตัว
- ★ ป้ายจราจร เครื่องหมายเตือนทางข้าม
- ★ ทางข้ามถนนและเส้นหยุด
- ★ สัญญาณไฟจราจร บริเวณทางข้าม
- ★ ลักษณะและพฤติกรรมการเดินทางของผู้ใช้ทางเท้ารอบบริเวณ
- ★ ลักษณะและพฤติกรรมการขับขี่ของรถโดยรอบ

สังเกต

- ★ สังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้ทางเท้ารอบบริเวณ เขาจะข้ามทางหรือไม่? ข้ามอย่างไร?
- ★ สังเกตและวิเคราะห์สัญญาณไฟจราจร เตรียมพร้อมให้คนข้ามหากสัญญาณไฟเป็นสีแดง
- ★ สังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการขับขี่ของรถโดยรอบ

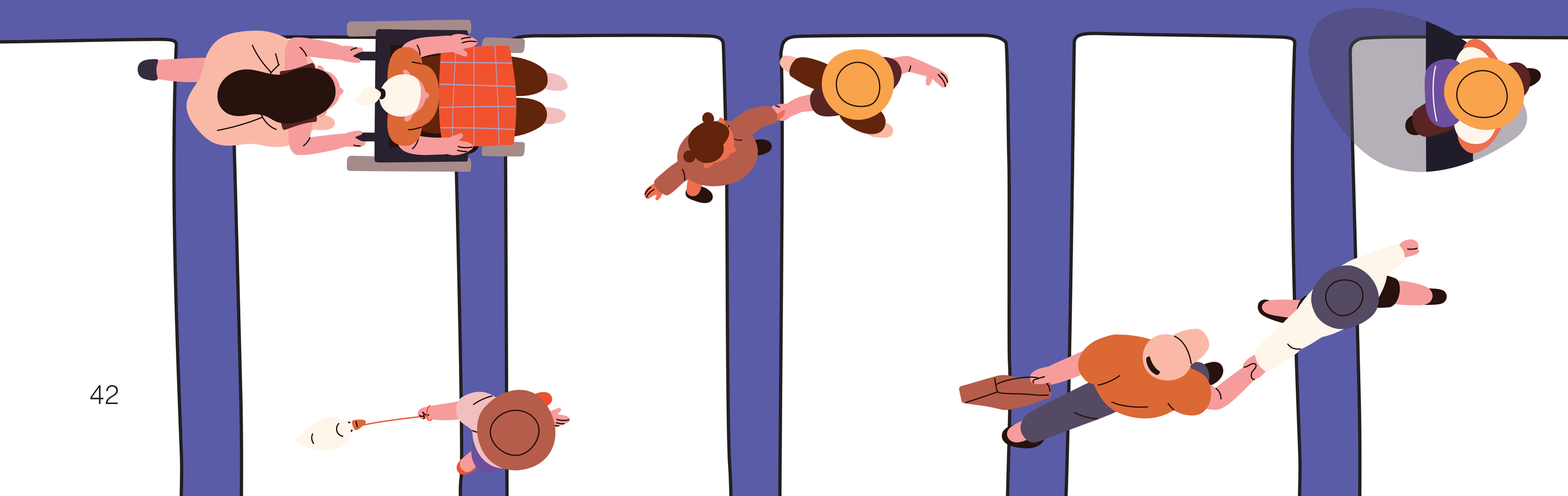

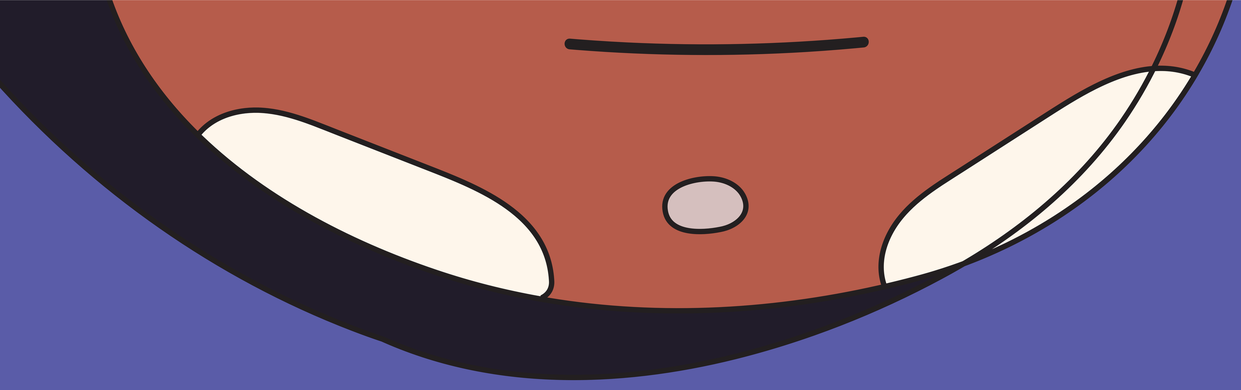

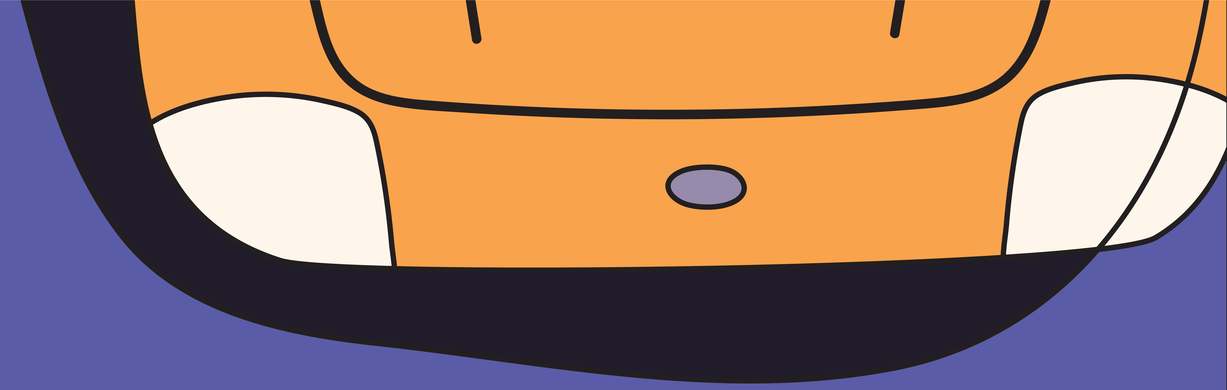

ชะลอ

- ★ **ตอบสนองและตัดสินใจ**ว่าควรขับขี่อย่างไร ให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุด
- ★ หากคาดว่ามีคนข้ามถนน ให้เตรียมหยุด หรือไม่มีคนข้ามถนน ให้**เตรียมชะลอความเร็วรถ**
- ★ ชะลอความเร็วก่อนถึงทางข้าม ไม่เร่งความเร็ว ไม่แซง ในระยะ **30 เมตร** ก่อนถึงทางข้าม

หยุด และเพื่อความปลอดภัย **ปฏิบัติดังนี้**

- ★ ขับรถความเร็วไม่เกิน **30 กม. / ชม.**
- ★ เว้นระยะห่างจากคันข้างหน้า อย่างน้อย **3 วินาที**
- ★ คนเดินรถหยุด หยุดรถให้คนข้ามถนน ให้ทัน **3 เมตร** จากทางข้าม
- ★ แตะเบรกย้ำๆ ส่งสัญญาณให้รถคันข้างหลัง และคันข้างๆ ให้ชะลอหรือหยุดตรงทางม้าลาย
- ★ คนผ่านรถเคลื่อน เมื่อคนข้ามถนนทั้งหมดแล้ว จึงค่อยเคลื่อนรถผ่านทางข้าม

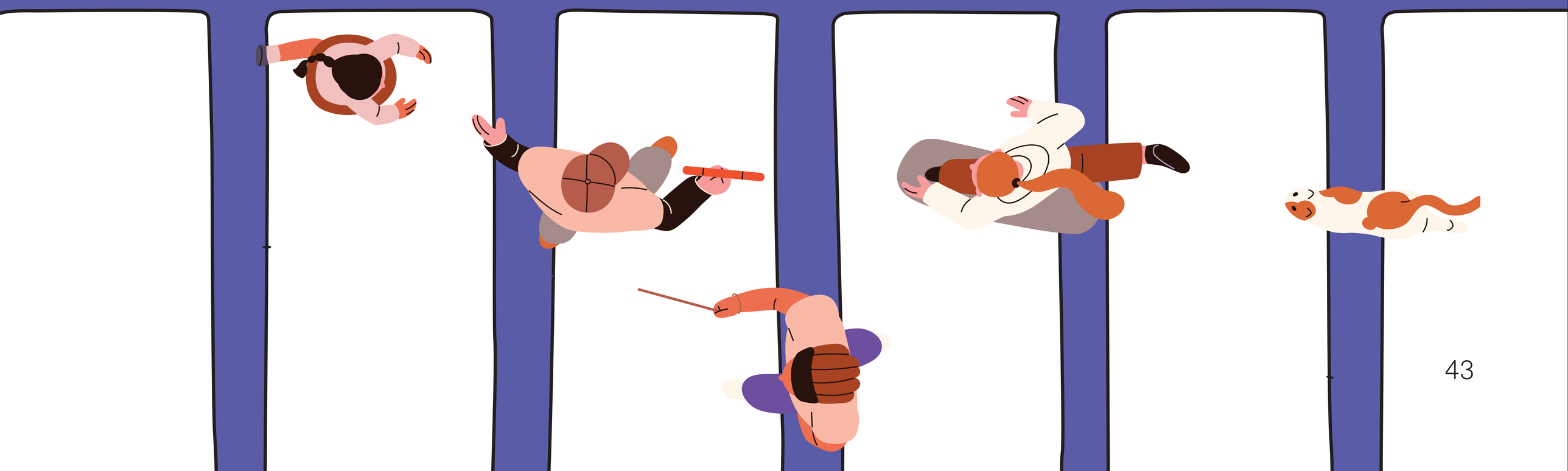

ข้อควรรู้เพิ่มเติมเมื่อขับรถผ่านทางข้าม

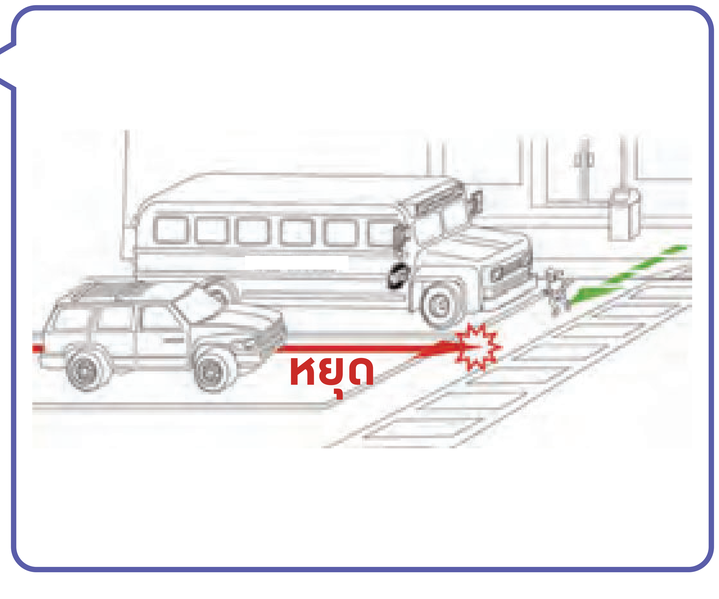

กรณีขับรถอยู่ฝั่งนอก หรือตามหลังรถโดยสาร หรือรถบรรทุก

อาจไม่เห็นผู้ใช้ทางข้าม ผู้ขับขี่ต้องสังเกตพฤติกรรมการขับขี่ของรถโดยสารหรือรถบรรทุกเป็นสำคัญ เมื่อรถโดยสารหรือรถบรรทุกหยุด ให้หยุดตามทันที ห้ามแซง หากรถขนาดใหญ่เคลื่อนตัวไปแล้ว ให้สังเกตทางข้ามด้วยตัวเองก่อนขับรถต่อไป

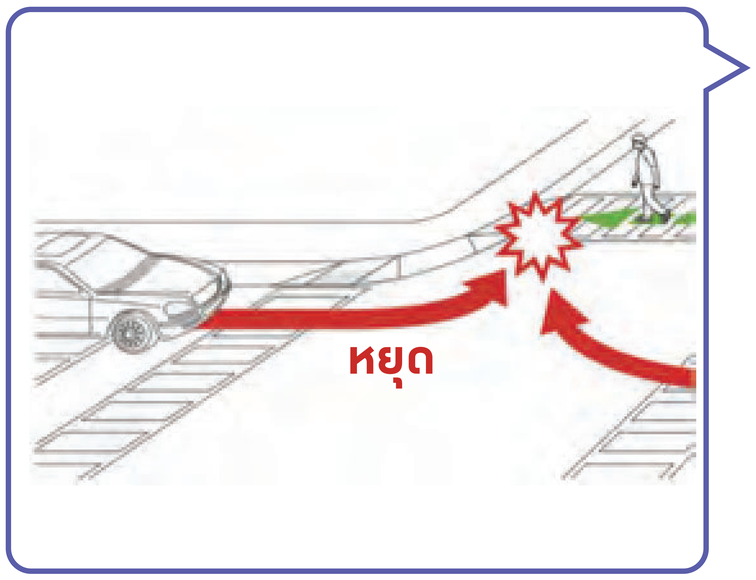

เลี้ยวซ้าย (ไม่) ผ่านตลอด

ผู้ขับขี่ต้องชะลอรถและระวังทั้งรถจากทางขวาและผู้ใช้ทางข้ามที่อาจข้ามทางจากด้านซ้าย ทั้งนี้จะเลี้ยวซ้ายผ่านตลอดได้เฉพาะเมื่อมีป้ายเลี้ยวซ้ายผ่านตลอดเท่านั้น แต่อาจมีเสาไฟหรือป้ายบดบังสายตา ให้มองให้ทั่ว เพื่อดูว่ามีคนข้ามถนนหรือไม่ หากมีจะต้องหยุดรถให้คนข้ามก่อน

ภาพจาก : The Arizona Department of Transportation, "Sharing the Road with Pedestrians," 2017.

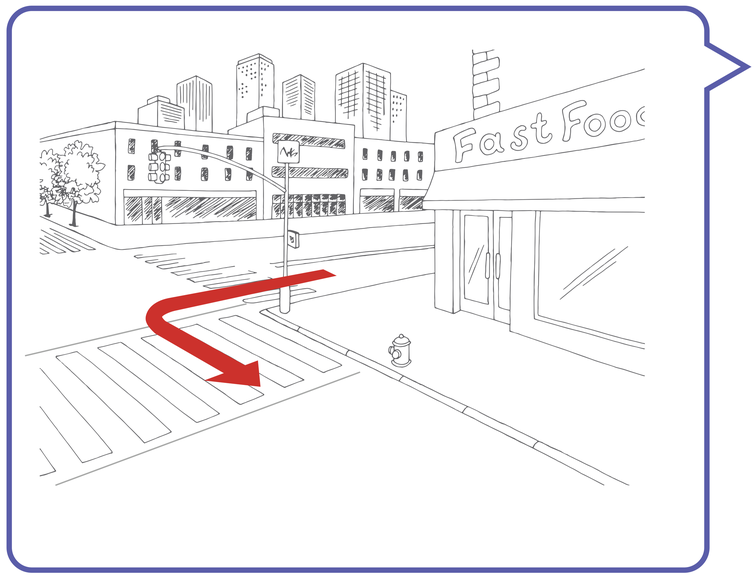

กรณีเลี้ยวออกจากซอย

ระวังผู้ใช้ทางเท้าทั้งซ้ายขวา และสังเกตว่า
มีทางข้ามอยู่บริเวณถนนที่จะเลี้ยวออกไปหรือไม่
หากมี ให้ขับช้าๆ เตรียมชะลอและหยุดอยู่เสมอ
เพื่อให้คนข้ามไปก่อน เมื่อคนข้ามผ่านไปแล้ว
ให้รถจากทางหลัก หรือรถที่จะเลี้ยวขวาไปก่อน

กรณีขับรถตอนฝนตก ถนนลื่น

ให้ลดความเร็วในการขับขี่ลงจากช่วงปกติ
และขับห่างจากรถคันข้างหน้า อย่างน้อย 3 วินาที
เมื่อเห็นป้ายเตือนทางข้าม สัญญาณไฟ หรือทางข้าม
ให้ชะลอให้มากที่สุด เตรียมตัวหยุดตลอดเวลา
เนื่องจากทัศนวิสัยย่ำแย่อาจเห็นผู้ใช้ทางข้ามไม่ชัดเจน

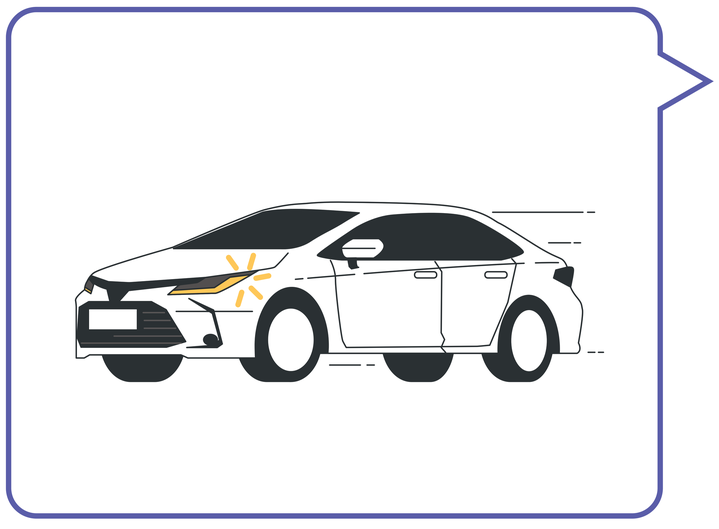

กรณีฉุกเฉิน
ไม่สามารถหยุดรถให้คนข้ามได้

ควรขับให้ช้าที่สุด กระพริบไฟเตือน
เพื่อให้คนข้ามถนนระวังตัวไม่วิ่งตัดหน้า

ความเร็วและระยะมองเห็น

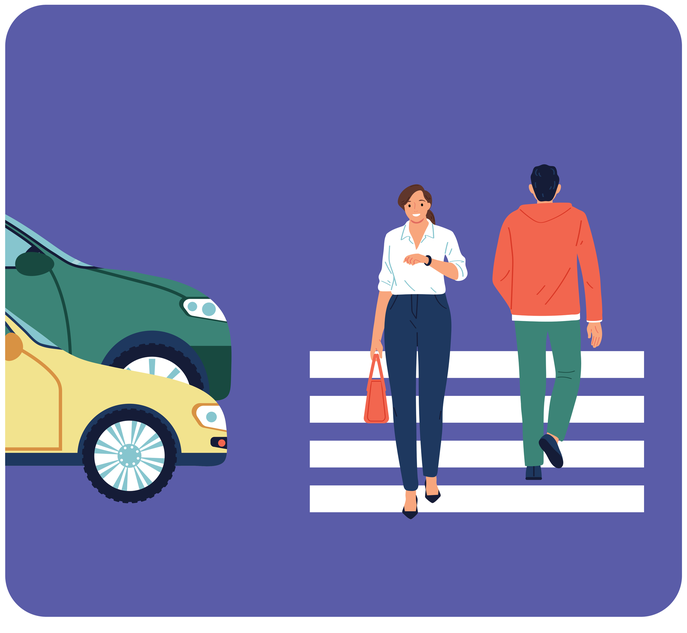

การลดความเร็วช่วยเพิ่มโอกาสรอดชีวิต ให้กับผู้ประสบเหตุได้ เพราะยิ่งขับเร็วมากเท่าไหร่ แรงปะทะคนข้ามถนนยิ่งมาก[11]

ความเร็ว 60 กม./ชม. เมื่อเกิดอุบัติเหตุ
คนเดินเท้า “แทบไม่มีโอกาสรอดชีวิต”

ความเร็ว 50 กม./ชม. เมื่อเกิดอุบัติเหตุ
คนเดินเท้า “มีโอกาสรอดแค่ 1 ใน 10 คน”

ความเร็ว 30 กม./ชม เมื่อเกิดอุบัติเหตุ
คนเดินเท้า “มีโอกาสรอดชีวิต 9 ใน 10 คน” *
เป็นความเร็วที่สามารถหยุดรถให้ได้ทัน
ขับช้าลงเพียง 10% ลดโอกาสการเสียชีวิตได้ถึง 54%

ต้องระมัดระวัง หากระยะมองเห็นจำกัด ขับช้าไว้ก่อนจึงปลอดภัยกว่า

ผู้ขับขี่จะมองเห็นผู้ใช้ทางข้ามได้ด้านหน้า ในระยะ 15-76 เมตร แต่หากผู้ใช้ทางข้ามอยู่ทางฝั่งซ้ายหรือขวาของถนน ระยะมองเห็นจะลดลงครึ่งหนึ่งและกว่าผู้ขับขี่จะเห็นว่ามีคนยืนอยู่ รถจะอยู่ห่างจากคนเพียงแค่ 7- 35 เมตรเท่านั้น

*สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ระวัง! ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นบริเวณทางข้าม

แหล่งชุมชน มีผู้ใช้ทางข้ามจำนวนมาก บางส่วนอาจข้ามด้วยความคุ้นชิน ผู้ขับขี่จึงต้องระมัดระวังมากขึ้น

โรงเรียน ระวังเด็ก ทั้งตัวเล็กและซุกซน อาจข้ามทางโดยประมาท อาจหยุดรถไม่ทันถ้ารถวิ่งมาด้วยความเร็วสูง

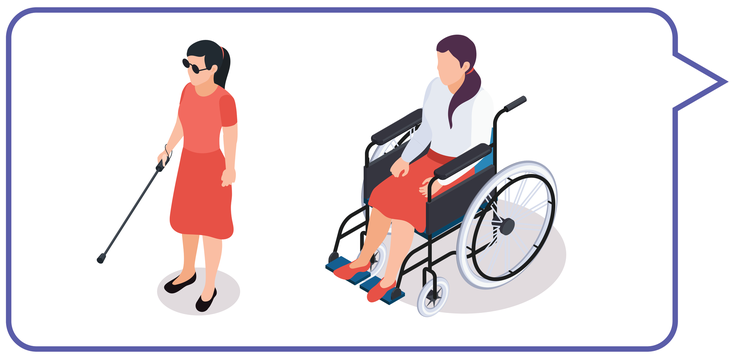

ผู้ป่วย ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ข้ามถนนได้ช้าและยากต่อการสังเกตเห็น ผู้ขับขี่ต้องระวัง

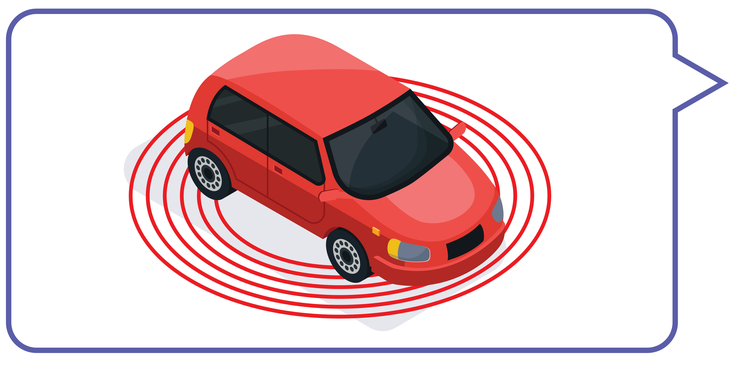

อย่าบีบแตรบริเวณทางข้าม เว้นแต่เมื่อจำเป็น เพราะคนข้ามอาจตกใจ โดยเฉพาะผู้พิการทางการมองเห็น

ข้อควรปฏิบัติของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ผ่านทางข้าม

รถที่เกิดอุบัติเหตุชนคนเดินข้ามมากที่สุด คือ รถจักรยานยนต์ ผู้ขับขี่ควรปฏิบัติ ดังนี้

ไม่ขับแทรก ไม่ขับแซง ไม่เข้าใกล้ยานพาหนะขนาดใหญ่กว่าเพราะอาจเป็นจุดบอดเสี่ยงอุบัติเหตุ

เมื่อเห็นป้ายทางข้ามหรือสัญญาณไฟให้ชะลอทันทีอย่าประมาท

ในช่วงรถติดอาจมองไม่เห็นทางข้ามให้สังเกตรถข้างๆ หากรถเริ่มชะลอและหยุดให้ทำตาม

ระวังมากขึ้นเมื่อถึงทางแยกและชิดฝั่งที่ต้องการจะเลี้ยว ถ้ามีทางข้าม ผู้ใช้ทางข้ามมีสิทธิในการข้ามก่อน

5

พฤติกรรมเสี่ยง ไม่ควรทำ ของคนเดินเท้า และผู้ขับขี่

5 พฤติกรรมเสี่ยงที่พบบ่อยสุด
ไม่ควรทำตามเมื่อข้ามถนน

อันดับที่ 1

ข้ามโดยไม่มองให้รอบด้าน
คนไม่เห็นรถ รถไม่เห็นคน
เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

อันดับที่ 2

ข้ามระหว่างรถสัญจรไปมา
กรณีไม่มีสัญญาณไฟจราจร
อย่าวางใจ ระวังรถแทรกเลนมาชน

อันดับที่ 3

ข้ามระหว่างสัญญาณไฟจราจร
คนข้ามเป็นสีแดง
ระวังรถหยุดไม่ทัน

อันดับที่ 4

ข้ามขณะใช้โทรศัพท์มือถือ
หรือมีสิ่งรบกวน
ระวังตัวไม่ทัน หากมีรถวิ่งมา

อันดับที่ 5

ข้ามตามคนอื่น
โดยไม่สังเกตสัญญาณไฟจราจร
อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน
รถชนมาอันตราย

5 พฤติกรรมเสี่ยงที่พบมากที่สุด
และผู้ขับขี่ไม่ควรทำ

อันดับที่ 1

ขับรถโดยใช้โทรศัพท์
หรือมีสิ่งรบกวน
ขณะขับผ่านทางข้าม

อันดับที่ 2

ไม่ชะลอความเร็ว
เมื่อเห็นป้ายเตือนทางข้าม

อันดับที่ 3

ไม่หยุดรถให้คนข้าม

อันดับที่ 4

ฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร
บริเวณทางข้าม

อันดับที่ 5

ขับรถด้วยความเร็วสูง
ขณะขับผ่านทางข้าม
ความเร็วเป็นพฤติกรรมเสี่ยง
ที่ผู้ขับขี่ยังไม่ตระหนักรู้
ถึงอันตรายมากพอ

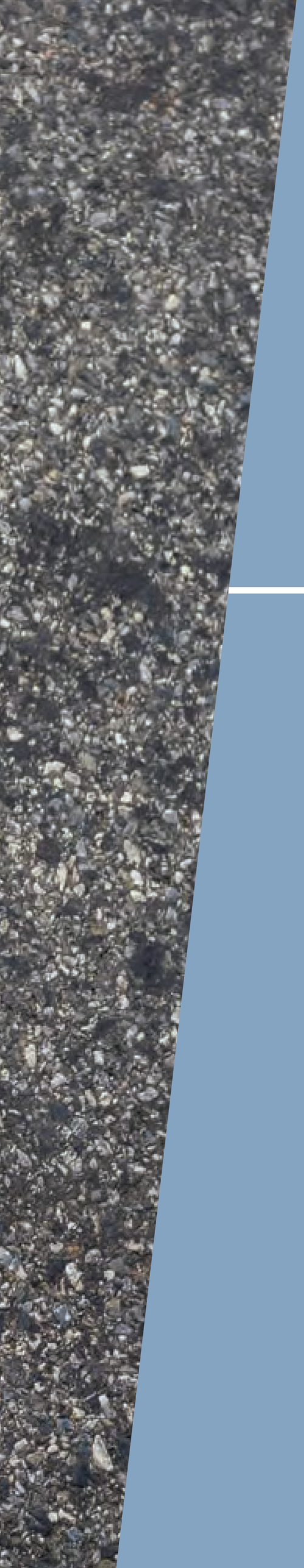

6 ทำอย่างไร เมื่อเกิดอุบัติเหตุ?

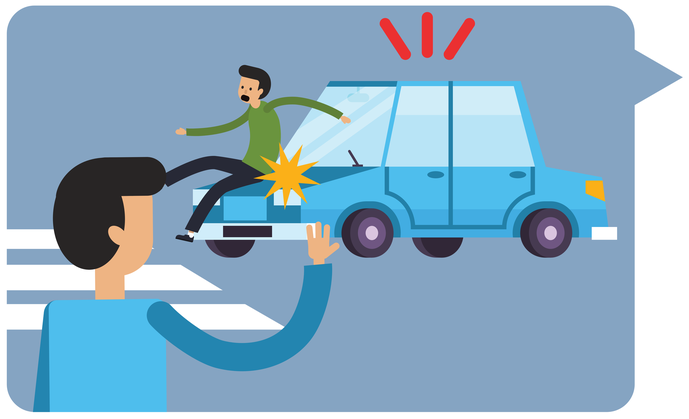

1. ตั้งสติ ตรวจสอบว่ามีผู้บาดเจ็บหรือผู้เสียชีวิต
อาการเป็นอย่างไร

2. หากมีผู้บาดเจ็บ โทรแจ้งตำรวจ 191
แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย หรือ 1669
สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ

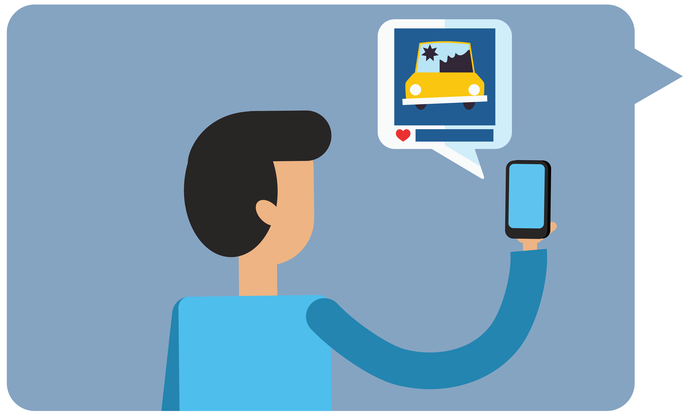

3. ถ่ายรูปสถานการณ์ที่เกิดเหตุ
ความเสียหายของรถ ความรุนแรงของผู้บาดเจ็บ
ภาพผู้เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ หรือขอจาก
มูลนิธิที่เก็บภาพ

4. หากรถมีประกัน แจ้งบริษัทประกันทันที
เพื่อทำแผนที่เกิดเหตุและเก็บข้อมูล
รวมถึงรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

กรณีมีประกัน

ความคุ้มครองประกันภัย มี 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ความคุ้มครองกรมธรรม์ประกันภัย พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ หรือ ประกันภัยภาคบังคับ แบ่งการคุ้มครองค่าเสียหายเป็น 2 ส่วน

A. การคุ้มครองค่าเสียหายเบื้องต้นจ่ายให้ผู้ประสบภัยทันที ได้แก่ ผู้ขับขี่ ผู้โดยสาร บุคคลภายนอกที่ประสบภัย โดยไม่ต้องรอพิสูจน์ความผิด ภายใน 7 วัน

เงินชดเชยต่อคนประกอบด้วย

รักษาพยาบาล ตามการรักษาจริง	สูญเสียอวัยวะ หรือเสียชีวิต	บาดเจ็บ เสียชีวิต หลังรักษาพยาบาล
ไม่เกิน 30,000 บาท	**ไม่เกิน 35,000 บาท**	**ไม่เกิน 65,000 บาท**

B. การคุ้มครองค่าสินไหมทดแทน ซึ่งให้การคุ้มครองแก่ผู้ประสบภัยหลังจากได้รับการพิสูจน์ ความรับผิดต่ออุบัติเหตุแล้วเท่านั้น (Fault-Based System) โดยที่ผู้ขับขี่ที่เป็นฝ่ายผิดจะไม่ได้รับความคุ้มครองในส่วนนี้

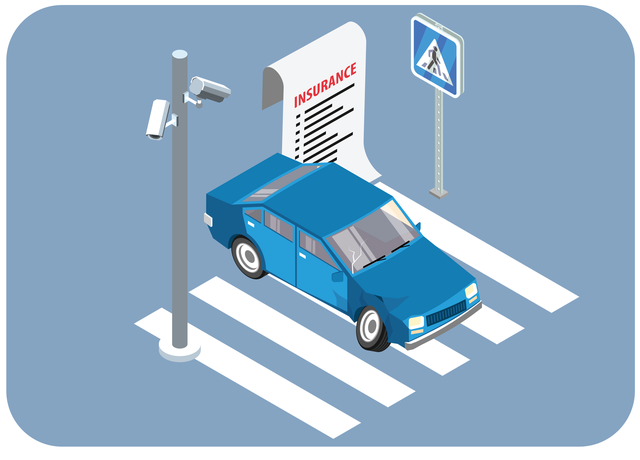

เงินชดเชยต่อคน รวมค่าเสียหายเบื้องต้น ประกอบด้วย

บาดเจ็บ **80,000 บาท** รวมค่าเสียหายเบื้องต้น	สูญเสียอวัยวะ ทุพพลภาพ	เสียชีวิต หรือทุพพลภาพถาวรสิ้นเชิง
ไม่เกิน 50,000 บาท	**200,000-500,000 บาท**	**สูงสุด 500,000 บาท**

ส่วนที่ 2 ความคุ้มครองกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ ภาคสมัครใจ

กรณีเจ้าของรถทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ บริษัทประกันภัย จ่ายส่วนเกินที่ พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถไม่คุ้มครอง ไม่ว่าผู้ขับขี่จะเป็นฝ่ายถูกหรือผิด ประกันรถยนต์ภาคสมัครใจจะชดเชยความเสียหายตามความคุ้มครองที่ระบุไว้ในกรมธรรม์

กรณีไม่มีประกัน

กรณีรถไม่มีประกัน พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ยังมี “กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย” ในการจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้น เพื่อให้ผู้ประสบอุบัติเหตุสามารถเข้ารับการรักษาได้ทันท่วงที แล้วกองทุนจึงติดตามเรียกเงินค่าเสียหายเบื้องต้นที่จ่ายไปจากเจ้าของรถหรือผู้กระทำผิด

เบื้องต้นสำหรับผู้ไม่มีประกัน สามารถดำเนินการจ่ายค่าเสียหายจากกองทุนเบื้องต้นได้ เมื่อเข้าเกณฑ์ต่อไปนี้

(1) รถนั้นมิได้จัดให้มีการประกันความเสียหาย และเจ้าของรถไม่จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัย หรือจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยไม่ครบจำนวน

(2) รถนั้นมิได้อยู่ในความครอบครองของเจ้าของรถในขณะที่เกิดเหตุเพราะถูกยักยอก ฉ้อโกง กรรโชก ลักทรัพย์ รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ และได้มีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน

(3) รถนั้นไม่มีผู้แสดงตนเป็นเจ้าของรถและมิได้จัดให้มีการประกันความเสียหาย

(4) รถนั้นมีผู้ขับหลบหนีไปหรือไม่อาจทราบได้ว่าความเสียหายเกิดจากรถคันใด

(5) บริษัทประกันไม่จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัย หรือจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยไม่ครบจำนวน หรือ

(6) รถตามมาตรา 8 ที่มิได้จัดให้มีการประกันความเสียหาย

รู้หรือไม่?

ชนบริเวณทางข้าม ผู้ขับขี่ผิด ประกันภัยภาคบังคับไม่จ่าย เจ็บไปไม่คุ้มเสีย ผู้ขับขี่ควรระวัง

การขับรถชนผู้ใช้ทางข้าม
บริเวณทางข้าม
ผู้ขับขี่จะถูกสันนิษฐานว่าเป็นฝ่ายผิด
ตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก
พ.ศ. 2522

หากคนเดินเท้าบาดเจ็บ/เสียชีวิต
จะได้รับเงินชดเชย
ทั้งค่าเสียหายเบื้องต้น
และค่าเสียหายส่วนเกิน
ไม่เกินเพดานที่กำหนด

หากผู้ขับขี่
บาดเจ็บ/เสียชีวิต
จะได้รับเงินชดเชย
แค่ค่าเสียหาย
เบื้องต้นเท่านั้น

Anytime

7 สิทธิและหน้าที่ คนเดินเท้าและผู้ขับขี่

สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ใช้ทางข้าม

พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 32 รับรองสิทธิของคนเดินเท้าที่รวมถึงผู้ใช้ทางข้าม โดยกำหนดหน้าที่ของผู้ขับขี่ไว้ว่า "ในการใช้ทางเดินรถ **ผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้รถชน หรือโดนคนเดินเท้า ไม่ว่าจะอยู่ ณ ส่วนใดของทาง** และต้องให้สัญญาณเตือนคนเดินเท้าให้รู้ตัวเมื่อจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก คนชรา หรือคนพิการที่กำลังใช้ทาง ผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการควบคุมรถของตน"

กฎระเบียบและค่าปรับสำหรับผู้ใช้ทางข้าม

- ★ หากมีทางข้ามทั้งทางม้าลายและสะพานลอย **ในระยะ 100 เมตร ต้องข้ามตรงทางข้าม** หากไม่ปฏิบัติตาม**มีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท** (มาตรา 104)
- ★ แม้ว่าถนนจะมีรถหรือไม่ก็ตาม **หากบริเวณทางข้ามมีสัญญาณไฟจราจรคนข้าม ให้ปฏิบัติตามไฟสัญญาณจราจรนั้นทุกกรณี** (มาตรา 105) แต่หากมีเพียงสัญญาณไฟจราจรควบคุมการใช้ทางหรือสัญญาณไฟจราจรสำหรับรถ ให้หยุดเมื่อเห็นไฟจราจรเป็นสีเขียว ให้ข้ามทางเมื่อไฟจราจรเป็นสีแดง (มาตรา 106) หากไม่ปฏิบัติตาม **มีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท**
- ★ หากบริเวณทางข้าม**มีเจ้าพนักงานจราจรแสดงสัญญาณจราจร** ด้วยมือและแขน หรือ**เสียงสัญญาณนกหวีด ให้ปฏิบัติตาม** (มาตรา 107)
- ★ **ห้ามเดินกีดขวาง**การจราจรและผู้อื่นโดย**ไม่มีเหตุอันสมควร** (มาตรา 108)

ผู้ใช้จักรยานในบทบาทผู้ใช้ทางข้าม

- ★ ในกรณีที่ผู้ใช้จักรยานประสงค์จะข้ามทาง ผู้ใช้จักรยานควรปฏิบัติตามกฎจราจรเช่นเดียวกับคนเดินเท้า

สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ขับขี่

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 32 **กำหนดให้ผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้รถชนหรือโดนคนเดินเท้า ไม่ว่าจะอยู่ ณ ส่วนใดของทาง** และ**ต้องให้สัญญาณเตือนคนเดินเท้าให้รู้ตัวเมื่อจำเป็น** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็ก คนชรา หรือคนพิการที่กำลังใช้ทาง

กฎระเบียบและค่าปรับสำหรับผู้ขับขี่

ต้องปฏิบัติตามเครื่องหมายจราจร

มาตรา 21 กำหนดให้ทางข้ามถนนเป็นเครื่องหมายจราจรรูปแบบหนึ่ง[10] ที่ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ช้าลง และพร้อมหยุดรถหากมีคนจะข้าม โดยไม่ล้ำเข้าไปในเส้นหยุดหรือเส้นให้ทาง กรณีเขตทางข้ามไม่มีเจ้าหน้าที่หรือสัญญาณจราจร คนข้ามมีสิทธิข้ามทางข้ามก่อน เมื่อคนเดินข้ามทางได้ข้ามไปแล้ว จึงจะเคลื่อนรถต่อไปได้

กรณีฝ่าฝืน

ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท และถูกตัดคะแนนตามระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถ 1 คะแนน

[10]กฎกระทรวงกำหนดการจัดทำ ปัก ติดตั้งป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร หรือสัญญาณจราจรสำหรับการจราจรบนทางหลวง พ.ศ. 2563

ต้องปฏิบัติตามสัญญาณไฟจราจร

มาตรา 22 กำหนดให้ผู้ขับขี่เลี้ยวหรือให้ตรงไปตามทิศทางลูกศรชี้เมื่อสัญญาณจราจรเป็นไฟสีเขียว โดยต้องให้สิทธิแก่คนเดินเท้าในทางข้ามหรือรถที่มาทางขวาก่อน แม้คนเดินเท้าจะหมดก็อย่าฝ่าฝืนไฟจราจร

กรณีฝ่าฝืน

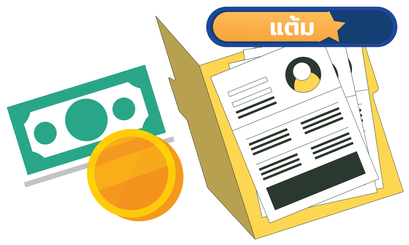

ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท และถูกตัดคะแนนตามระบบการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถ 2 คะแนน

ต้องให้สิทธิคนข้ามทางก่อน

มาตรา 51 กำหนดให้ใน**กรณีจะเลี้ยวรถ** ผู้ขับขี่ต้องใช้ความระมัดระวังและต้องหยุดให้ทางแก่ผู้ที่กำลังข้ามทางก่อน แล้วจึงให้ทางกับรถบนท้องถนน

กรณีฝ่าฝืน

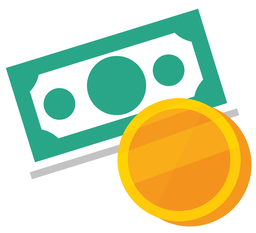

ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

ห้ามจอดรถทับทางข้ามถนน

มาตรา 57 กำหนดให้จอดห่าง
จากทางข้ามถนนอย่างน้อย **3 เมตร**
หากมีเส้นหยุด เส้นให้ทาง
ต้องจอดก่อนถึงเส้น

กรณี ฝ่าฝืน

ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท
และถูกตัดคะแนนตามระบบการบันทึกคะแนน
ความประพฤติในการขับรถ 1 คะแนน

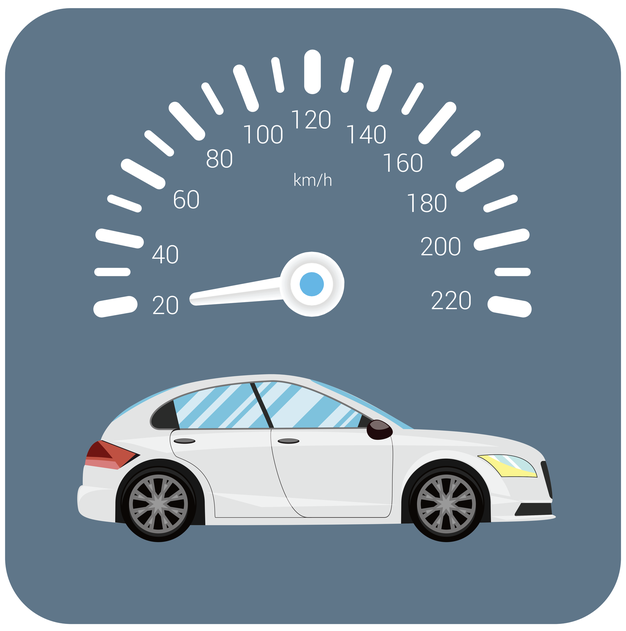

ลดความเร็วและห้ามแซง

มาตรา 70 และมาตรา 46 (2) กำหนดให้ผู้ขับขี่
ต้องลดความเร็วเมื่อขับรถเข้าใกล้ทางข้ามถนน
และห้ามแซงภายในระยะ 30 เมตร
ก่อนถึงทางข้ามถนน

กรณี ฝ่าฝืน

ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

การตัดแต้ม

ผู้ขับขี่จะถูกตัดแต้มเฉพาะกรณีฝ่าฝืนไม่หยุดให้คนข้าม ณ ทางข้ามเท่านั้น ฐานความผิดฝ่าฝืนเครื่องหมายจราจรบนพื้นทางประเภทบังคับ “เส้นทางข้าม”

ถ้าไม่ชะลอความเร็วเมื่อใกล้ทางข้ามหรือขับแซง จะต้องระวางโทษปรับแต่ไม่ถูกตัดแต้ม

8 แบบทดสอบ ระดับความเข้าใจ ของผู้ขับขี่และคนเดินเท้า

เมื่อท่านอ่านคู่มือจบแล้ว
สามารถทดสอบความเข้าใจ
ในการใช้ทางข้าม
และการขับขี่ผ่านทางข้าม
ด้วยการทำแบบทดสอบ
โดยการนำมือถือของท่าน
สแกน QR Code นี้

สำหรับผู้ใช้ทางข้าม

สำหรับผู้ขับขี่

คู่มือการใช้ทางข้ามถนนปลอดภัย สำหรับคนเดินเท้าและผู้ขับขี่

โครงการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำและการใช้ทางข้ามถนนปลอดภัย
เพื่อยกระดับความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

เนื้อหา: ทีมนโยบายด้านการขนส่งและโลจิสติกส์
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)

ออกแบบ: ทีมงานจัดการความรู้และสื่อสารสาธารณะ
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)

TDRI THAILAND DEVELOPMENT RESEARCH INSTITUTE